

GUST PER LA LECTURA 2022-2023

AUTOR: WILLIAM STEIG
IRENE LA VALENTA

EDUCACIÓ PRIMÀRIA: CICLE MITJÀ
GUIA DIDÀCTICA

EL GUST PER LA LECTURA 2022-2023

AUTOR: WILLIAM STEIG
IRENE LA VALENTA

Meritxell Buil Martínez
Mireia Agustina Arias

Departament d'Educació
Subdirecció General de Plurilingüisme
Servei de Suports i Recursos Lingüístics

Setembre de 2022

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; i, per tant, aquest treball està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 3.0 de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original. La llicència completa es pot consultar a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/deed.ca>

ÍNDEX

1.	Introducció	5
2.	William Steig.....	6
2.1.	Biografia.....	6
2.2.	Per conèixer una mica més la seva obra.....	10
2.2.1.	Els valors	10
2.2.2.	Tipus de personatges	11
2.2.3.	La personificació d'animals	11
2.2.4.	La relació entre imatge i text, i un bon sentit de l'humor.....	12
2.2.5.	L'estructura narrativa.....	12
2.3.	Les seves obres publicades en català.....	13
2.4.	Proposta d'obres per treballar l'autor al llarg de tota la Primària.....	15
3.	El llibre	16
3.1.	L'argument.....	16
3.2.	Un llibre per recomanar, sens dubte!.....	18
4.	Com utilitzar aquesta proposta didàctica?.....	19
4.1.	Lectura guiada.....	19
4.2.	La lectura en veu alta.....	20
4.3.	Un temps per llegir i parlar del que s'ha llegit	21
4.4.	El paper de l'adult	21
4.5.	Abans de començar a llegir	22
4.6.	Altres consideracions	23
4.7.	Recull de propostes	24
5.	Abans de la lectura	25
	PROPOSTA 1. LA COBERTA	25
	PROPOSTA 2. EL TÍTOL	26
	PROPOSTA 3. L'AUTOR	26
	PROPOSTA 4. IRENE.....	27
6.	Durant la lectura.....	28
6.1.	Inici (de la pàgina 7 a la 9).....	29
	Guia de lectura (per observar, compartir, reflexionar...)	29
	PROPOSTA 1 DE L'INICI. ELS PERSONATGES I	30
	PROPOSTA 2 DE L'INICI. CAP ON VA?.....	31
	PROPOSTA 3 DE L'INICI. LECTURA EN ALTA I.....	31
6.2.	El nus (De la pàgina 10 a la 25)	32
	Guia de lectura (Per observar, compartir, reflexionar...)	32
	PROPOSTA 1 DEL NUS. EL TEMPS.....	34

PROPOSTA 2 DEL NUS. EL CAMÍ	34
PROPOSTA 3 DEL NUS. EL PAISATGE	35
PROPOSTA 4 DEL NUS: ELS PERSONATGES II.....	35
PROPOSTA 5 DEL NUS. EL VESTIT	36
PROPOSTA 6 DEL NUS. LECTURA EN VEU ALTA II.....	37
6.3 El desenllaç (de la pàgina 26 a la 34).....	37
Guia de lectura (per observar, compartir, reflexionar...).....	37
PROPOSTA 1 DEL DESENLLAÇ. EL PALAU.....	39
PROPOSTA 2 DEL DESENLLAÇ. PERSONATGES III.....	39
PROPOSTA 3 DEL DESENLLAÇ: LECTURA EN VEU ALTA III	40
7. Després de la lectura	40
PROPOSTA 1 DE DESPRÉS DE LA LECTURA. COMPROVEM LES HIPÒTESIS INICIALS	40
PROPOSTA 2 DE DESPRÉS DE LA LECTURA. EL FUTUR.....	41
PROPOSTA 3 DE DESPRÉS DE LA LECTURA. RECOMANEM EL LLIBRE A.....	41
PROPOSTA 4 de després de la lectura. PREPAREM LA LECTURA EN VEU ALTA	42
8. Quadre de continguts	43
9. Bibliografia	45

1. INTRODUCCIÓ

El dossier que teniu a les mans forma part dels materials didàctics del programa El Gust per la Lectura, que té el propòsit de voler contribuir a la formació literària d'infants, i joves lectors i lectores. Enguany celebrarem la vint-i-setena edició amb l'objectiu de continuar fomentant el gust per llegir i la consolidació de l'hàbit lector dels nostres alumnes. En aquest dossier us presentarem orientacions i propostes tant adreçades a desvetllar l'interès i la seducció per la lectura, com propostes dirigides a aprofundir en la comprensió i en la implicació personal, vetllant així pel desenvolupament d'una lectura crítica. Com veureu, la intervenció didàctica que us plantejem es basa en la lectura guiada i la conversa literària, que ens permeten compartir l'obra triada amb tot el grup classe, i establir un munt de vivències col·lectives, aprenentatges, opinions i descobertes que formaran part del grup i que es desenvolupen a partir del vincle de la lectura.

Una de les línies de treball que s'estableixen des del programa és fer conèixer autors referents de la literatura infantil i juvenil tant propis de la literatura catalana com altres de la literatura universal. És en aquest darrer grup on ens movem en aquesta ocasió. La literatura universal contemporània té figures clau mundialment reconegudes que han gaudit d'una gran difusió i les seves obres han estat traduïdes a moltes llengües, també a la nostra, és el cas de Mikel Ende, Roald Dahl, Cornelia Funke...¹ Però, en canvi, trobem altres autors que, si bé són un referent en els seus països d'origen, ens han arribat poc, i no és fins ara que el món editorial n'ha començat a publicar llibres a casa nostra. Hi trobem el cas d'autors i il·lustradors de les seves pròpies obres com la finlandesa Tove Jansson, amb la seva saga de còmics els *Mumin*, o com l'americà Arnold Lobel, amb llibres d'una gran sensibilitat per retratar les emocions i sentiments com són *El Gripau i el Gripere* o les faules de *Sopa de Ratolí*.²

L'autor que en aquest dossier volem fer conèixer també ens ve de la literatura americana: William Steig. Caricaturista, il·lustrador de llibres d'adults i més tard autor de llibres infantils, va rebre nombrosos premis i reconeixements per la seva obra al llarg de la seva vida professional. No és doncs d'estranyar que l'editorial Blakie Books destaquí a la contracoberta de *l'Illa de l'Abel*:

“Un viatge emocionant, poètic i tremendament divertit. Una de les obres mestres de la literatura infantil universal.”

També s'ha reconegut a William Steig com “el rei de les caricatures” i de les seves obres s'ha dit que “la fauna campa al seu aire”, en una clara al·lusió als seus personatges preferits: els

¹ Tots aquests autors i autores s'han treballat en anteriors edicions del Gust per la Lectura i podeu trobar els dossiers i materials a: <https://xtec.gencat.cat/ca/projectes/lectura/gustperlalectura/materialdidactic/> [Consulta: 21/07/22].

² D'aquestes dues obres, també en disposeu de dossiers al programa El Gust per la Lectura.

animals humanitzats. En canvi, i curiosament, pràcticament tant nosaltres com els nostres alumnes coneixem a William Steig no a través de les seves obres, sinó del cinema, per la versió cinematogràfica de *Shrek*.

Fer aquest dossier ha suposat per a nosaltres una descoberta d'un gran autor i de noves lectures que ens permeten llegir i aprendre mitjançant la lectura. Per a nosaltres, LLEGIR és gaudir, és imaginar, és posar-se en la pell dels altres, és viure altres dies... i per aquest fet, com a mestres, considerem que cal acompanyar l'alumnat en aquest procés de descoberta de la lectura, de les obres literàries, de l'hàbit lector. LLEGIR també és compartir i, part de la riquesa d'aquest dossier, és la possibilitat de poder després de la lectura expressar opinions, sensacions, emocions, dificultats, sorpreses... amb una altra persona.

De la mà de William Steig podem gaudir i compartir la lectura amb els nostres alumnes descobrint l'atracció que exerceixen els seus animals convertits en personatges valents i tenaços, històries que es desenvolupen en un món fantàstic tan llunyà i alhora tan proper a la nostra realitat.

2. WILLIAM STEIG

Abans de començar a desenvolupar la proposta didàctica és important conèixer l'autor de llibre escollit.

N'han dit:

“Brillant, únic i ferotgement original. El meu ídol.” MAURICE SENDAK.

“Pel seu humor, la seva elegància i la seva immensa tendresa, Steig és un dels màxims referents de la literatura infantil.” ERIC CARLE.

2.1. Biografia

Va néixer el 14 de novembre de 1907 al Bronx, Nova York, i va viure 95 anys.

Des de petit es va interessar per la pintura i el dibuix, i també era un bon lector. Se sap que un dels seus llibres preferits d'infantesa va ser *Les aventures de Pinotxo*.

Era fill d'immigrants polonesos, el seu pare era pintor de parets i la seva mare, modista, i van inculcar als fills la passió i el gust per aspectes artístics. Eren també de fortes conviccions socialistes, no volien que els seus fills fossin jornalers per no sentir-se sotmesos, ni empresaris per no sotmetre els altres. És per aquest motiu que les inclinacions pel món del dibuix i l'escriptura que va desenvolupar Steig van ser afavorides i potenciades per la família.

Va passar per moltes universitats però no va acabar els estudis en cap: el *City College* de Nova York, la *National Academy of Design* també de Nova York, i la *Yale School of Art*, a la qual només va assistir-hi cinc dies. Això no obstant, el seu esperit lliure, creatiu i autodidacta li va permetre obrir-se camí.

La Gran Depressió fa que la família d'Steig pateixi greus problemes econòmics, la qual cosa porta el jove William Steig a buscar feina i a guanyar-se la vida amb els seus dibuixos.

Des de 1930 i durant set dècades treballa de caricaturista a la prestigiosa revista *The New Yorker*. Aquesta publicació ja era reconeguda en aquells anys com un referent de la crítica social nord-americana i també mundial, fama que també té en l'actualitat. La revista es caracteritza per l'alta qualitat dels seus periodistes, per incloure assajos, reportatges d'investigació i ficció, i també per la crítica social que desenvolupa. Steig farà per a la revista 1600 dibuixos i més de 100 cobertes.

"Either cheer up or take off the hat."

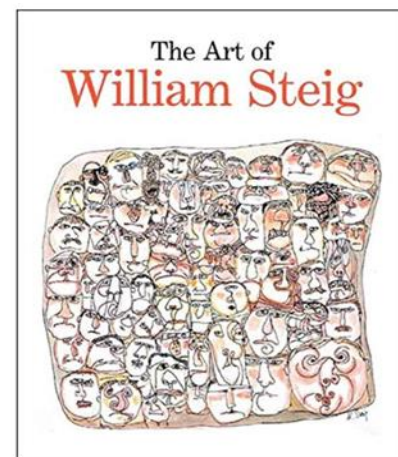
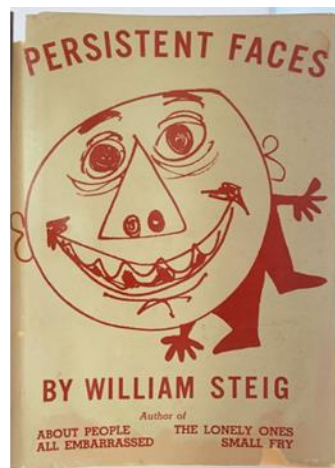
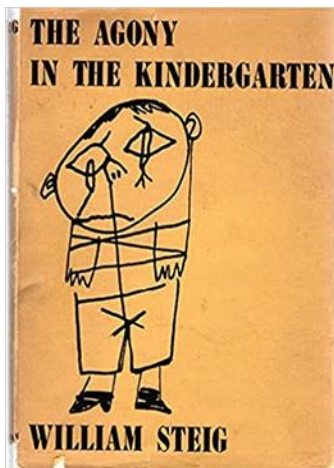
"O bé t'animes o et treus el barret."

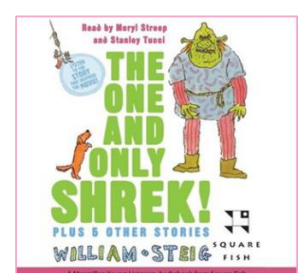
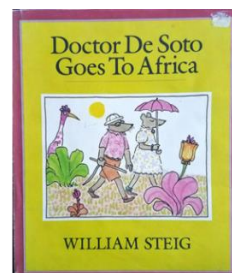
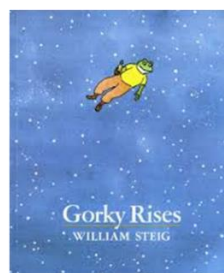
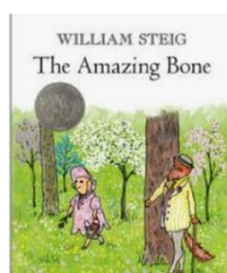
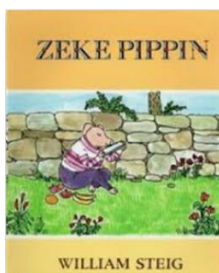
Are we early?

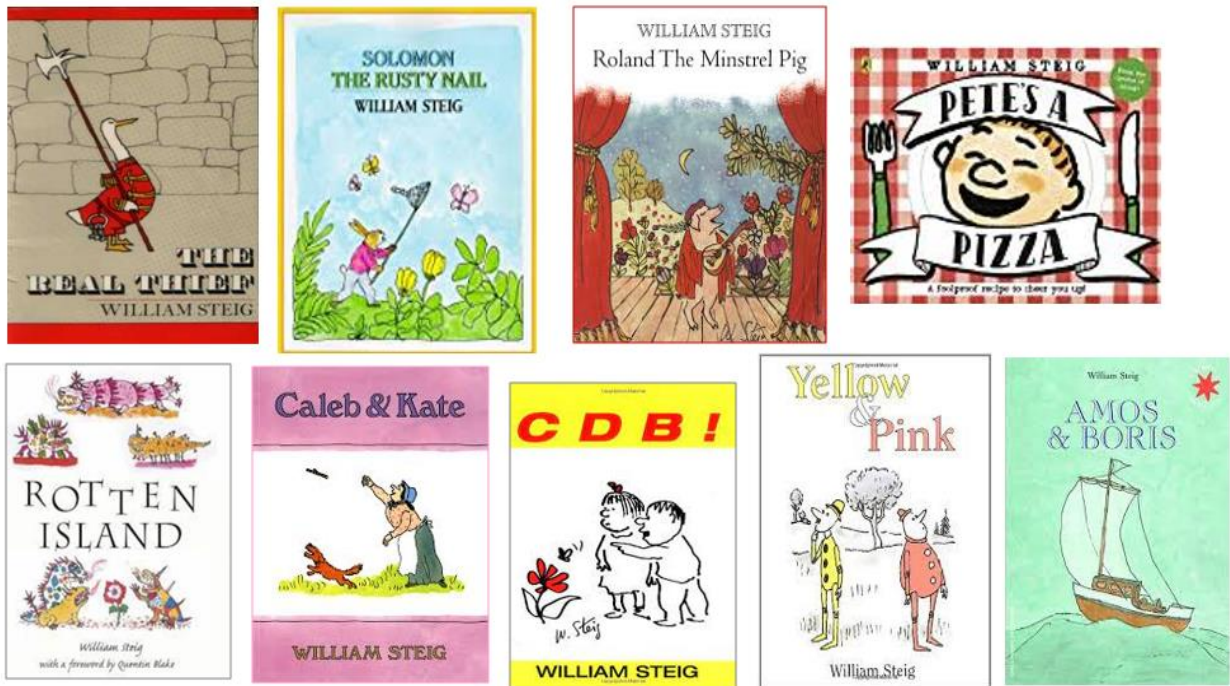
"Hem arribat massa d'hora?"

Posteriorment publica obres diverses que ell va anomenar dibuixos simbòlics. Són en blanc i negre, i en les quals, com a caricaturista, arriba al màxim a l'hora d'explorar les tensions i emocions humanes. Es caracteritzen per vinyetes amb un traç simple que creava ràpidament i sense esbossos, i que acompanyava de frases breus i punyents. Destaca d'aquesta època *The agony in the Kindergarten* (publicat per Duell Sloan and Pearce el 1950), que es podria traduir com a "Martiri a la llar d'infants".

Als 60 anys escriu la seva primera obra per al públic infantil, i a partir d'aquí n'escriu més de 35, i esdevé un referent indiscutible de la literatura per a aquests lectors. Entre les seves obres destaquen: *Silvestre i la pedra màgica*, *Irene la valenta*, *Doctor de Soto*, *Tifky Dufty*, *de professió escombriaire*, *Amos i Boris*, *L'illa de l'Abel...*

L'obra més coneguda de William Steig és sens dubte Shrek, portada al cinema el 1990 per Dream Works. La versió cinematogràfica, que es permet algunes adaptacions de l'obra original, ha donat origen a tota una saga de pel·lícules.

Els reconeixements al seu treball van arribar al llarg de tota la seva carrera, entre els quals podem destacar: Medalla Caldecot el 1970, nominat al premi National Books Award amb *Dominic* el 1972, premi l'Honor de Newbery el 1976 amb *L'illa de l'Abel*, el Zilveren Griffel (Estilet de Plata) el 1979, nominat al Premi Hans Christian Andersen com a il·lustrador el 1982 i com a escriptor el 1988, el Silver Brush el 1984 i 1991.

L'últim premi que va rebre va ser el 1995, atorgat per la revista *Newsweek* i que el designava com a "Rei de les caricatures".

2.2. Per conèixer una mica més la seva obra

William Steig comença a escriure per a nens i nenes quan ja és molt gran, però els infants sempre havien format part de la seva obra. Ara s'hi apropa des de la mirada dels adults. Sens dubte, la seva trajectòria professional li aporta elements que són garantia d'èxit entre el públic infantil. Entre aquests aspectes cal destacar:

- El seu enginy com a il·lustrador per retratar les emocions i les singularitats dels personatges.
- La capacitat de descriure situacions i emocions de forma directa, amb les paraules justes. Llegint els seus llibres res hi és de més, i tampoc es pot prescindir de res. Els esdeveniments se succeeixen ràpidament, el lector es troba immers i captivat en l'acció i les aventures dels personatges. Com a escriptor té una gran habilitat per atrapar al lector.
- El seu treball dilatat de la sàtira social en les tires còmiques li permet saber tractar els temes que formen part de l'univers del comportament i de les relacions socials. El fet d'indagar en la psicologia dels personatges que va fer en les obres per a adults li possibilita enfrontar-se a aquells comportaments més crítics i punyents, i és capaç de tractar amb els infants temes difícils i existencials com la solitud, la por, el desig, la decepció i el desànim, l'amor i la vida, entre d'altres.
- Els desenllaços sempre són feliços, deixa en els seus lectors la satisfacció d'haver pres part en una història que acaba bé.

Llegir un llibre de William Steig permet al lector posar-se en la pell dels personatges i reflexionar sobre aspectes claus, podríem dir que permet fer "aprenentatges per a la vida."

2.2.1. Els valors

Les seves històries parlen de superació, de mirar endavant, de lluitar, de no rendir-se i d'avançar. Textos plens de tensió que fan de la lectura un procés emocionant.

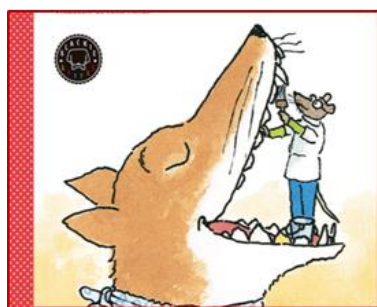
Es destaquen els valors de la família, l'amor, la vida, la solitud, la perseverança, la gratitud, el respecte a la natura, l'enyorament, l'ansietat, la preocupació, el perill, la cura d'un mateix, la lluita, la voluntat de seguir endavant, la satisfacció de superar les dificultats...

Les seves històries, les aventures que ens explica, tenen la capacitat d'interpel·lar el lector a formular-se moltes preguntes i reflexions durant la lectura. Les decisions que han de prendre els personatges són vitals, complexes, tenen conseqüències i identificar-se amb els personatges comporta un procés de conèixer com penso jo, quins valors comparteixo i en què difereixo.

2.2.2. Tipus de personatges

William Steig acostuma a posar els seus personatges en situacions límit. Molts viuen històries en les quals lluiten per sobreviure contra el temps, contra els elements de la natura:

- L'Abel, el ratolí, busca la manera de tornar a casa seva després de perdre's en una illa. En tot moment recorda la seva estimada, la seva família i la seva casa.
- La Irene és una nena que ajuda la seva mare a portar el vestit que li han encarregat. Malgrat la tempesta, lluita per arribar al lloc on s'ha de fer arribar l'encàrrec.
- El Doctor de Soto és un dentista que no ajuda els animals que són perillosos, però un dia es troba en la situació de fer una excepció amb una guineu.

En molts casos són personatges impulsius, que no dubten a emprendre un viatge o a posar-se en perill guiats sempre pels seus principis o valors. Són personatges que es van descobrint a mida que anem llegint. També són personatges que van evolucionant al llarg de la història:

- El Doctor de Soto passa de ser un dentista eficient a un ratolí enginyós capaç d'enfrontar-se a grans perills.
- La Irene passa de ser una nena obedient i diligent, a una aventurera intrèpida.
- L'Abel passa de ser petulant i de moral estricta, a desfer-se de prejudicis i valorar el que l'envolta, per convertir-se en un ésser sensible i amant de la natura.

2.2.3. La personificació d'animals

William Steig juntament amb Arnold Lobel es poden considerar com a dos dels grans faulistes contemporanis. De les característiques literàries de les faules³ a més dels ensenyaments morals i socials que es desprenen de les seves obres, utilitzen també els animals personificats.

³ Vegeu els materials del Gust per la Lectura sobre les faules.

Aquests personatges tenen qualitats pròpies de l'animal que representen i comportaments humans. Aquest joc entre els dos elements permet al lector un cert allunyament dels problemes que es plantegen perquè els protagonistes no són persones, són animals, i també permet analitzar críticament què fa el personatge, per què ho fa i què faria el lector. Fer aparèixer les característiques de l'animal transporta a una societat i a un món diferent i imaginari on els animals tenen la peculiaritat de parlar i anar vestits. Aquest personatges humanitzats també mantenen la seva condició animal:

- Megen aliments propis de l'animal que representen.
- Mantenen els seus depredadors.
- Tenen les característiques físiques vinculades a la proporció, al moviment i al tarannà d'aquest animal: ràpid, lent, sistemàtic, treballador...
- Agafen els trets caracterials que la literatura tradicional i el món de les faules han atorgat a aquests animals: ratolins espavilats (Abel i Doctor de Soto), la guineu sagaç i astuta (a *Doctor de Soto*), el gos bon jan (Dominic), el ruc badoc i poc intel·ligent (*Silvestre i la pedra màgica*).

2.2.4. La relació entre imatge i text, i un bon sentit de l'humor

Llegir l'obra de William Steig vol dir també gaudir de les seves il·lustracions, siguin en color o en blanc o negre, que acompanyen les seves obres .

A més d'ajudar-nos a comprendre millor el text i les seves històries, són un bon reflex del seu món imaginari i també del seu sentit de l'humor, ple de caricatures o imatges que no deixen de sorprendre. Us imagineu un ratolí fent de dentista a una guineu?

2.2.5. L'estructura narrativa

En les obres de William Steig podem identificar un patró que li permet desenvolupar la tensió argumental de les seves obres: el viatge. Sovint, els personatges es veuen arrossegats a emprendre'n un, garantia d'aventures, perills i situacions inimaginables d'entrada. A més, es tracta sovint d'un viatge portat a un extrem:

- Abel i Irene es veuen obligats a emprendre un viatge i enfrontar-se a les forces de la natura.
- Pel seu esperit aventurer, Dominic es llança a explorar i a viatjar pel món sense ser conscient dels perills que això comporta.
- Shrek es veu obligat a independitzar-se i iniciar el viatge per la vida.
- El gos Tiffky Dubty no dubta a emprendre un viatge en busca del seu amor.
- I Doctor de Soto, si bé no emprèn un viatge, es veu en la situació d'haver d'enfrontar-se constantment al perill imminent de ser menjat per la guineu.

El viatge i els perills que han d'afrontar els personatges desenvolupen els esdeveniments, farcits d'aventures solucionades amb astúcia i amb la lluita sense defalliment dels personatges. Tot aquest trajecte Steig el porta amarat de sentiments i emocions a flor de pell, sense amagar la crueltat de la natura i les febleses humanes.

Els finals sempre són feliços però no sempre predictibles. Les circumstàncies que envolten els personatges porten el lector a debatre's entre com voldria que acabés la història i a com pot acabar.

2.3. Les seves obres publicades en català

Imatge: Blackie Books

En aquesta imatge trobeu algunes de les obres que s'han publicat en els últims anys de l'autor, en una col·lecció que recupera alguns dels grans clàssics de la literatura universal per a infants.

Podeu trobar aquestes obres en català i també d'altres publicades en castellà i anglès als catàlegs de [biblioteques públiques](#) o bé al [catàleg ePèrgam](#) de biblioteques escolars⁴.

⁴ [Consulta: 22/03/22]

Us referenciem breument algunes de les seves obres:

	STEIG, William. <i>Tiffky Doofky.</i> <i>De professió, escombriaire.</i> Blackie Books. 2021	En Tiffky Doofky, l'escombriaire del poble d'Espurnera, té un bon pressentiment. Per això decideix anar a veure Madame Tarsal, l'endevina de la vila, la qual li revela que aquell mateix dia, abans no es pongui el sol, coneixerà el seu gran amor. En Tiffky busca pertot, i a estones s'atura a descansar i rumia: on és l'amor?
	STEIG, William. <i>El gran viatge d'en Dominic.</i> Blackie Books. 2021	De vegades la vida no és tan intrèpida com voldríem. Per això un bon dia, assedegat d'aventures, en Dominic tria el seu millor barret, embolica les seves quatre pertinences en un farcell i comença un llarg camí. No sap què es trobarà, ni tan sols sap on va, només sap que camina cap endavant. I així, caminant i aturant-se de tant en tant per admirar tot el que troba, és com el petit aventurer descobrirà el món. Un món de vegades perillós i desconcertant, però bell per damunt de tot.
	STEIG, William. <i>En Silvestre i la pedra màgica.</i> Blackie Books. 2019	En Silvestre té una vida normal, una família normal i una afició (gairebé) normal: col·lecciona pedres boniques. Un dia al bosc troba una pedra màgica, que només demanant-li aconsegueix els seus desitjos. Però hem d'anar amb compte amb el que desitgem, perquè les coses es poden capgirar en qualsevol moment. En Silvestre descobrirà que a vegades desitgem coses excepcionals quan, en realitat, ja les tenim. Aprendre a veure-les fa que la nostra vida sigui millor.
	STEIG, William. <i>Shrek.</i> Libros del zorro rojo. 2012 (En castellà)	Un ogre lleig i malhumorat viatja pel món cercant aventures. S'anirà trobant amb personatges curiosos: rucs, bruixes, cavallers, dracs... Finalment trobarà una princesa tan horrible però a la vegada tan adorable com ho és ell.

2.4. Proposta d'obres per treballar l'autor al llarg de tota la Primària

	Per al cicle inicial STEIG, William. <i>Doctor De Soto.</i> Traductor: Amat, Kiko Blackie Books, 2019	El Doctor De Soto és un ratolí dentista. A la seva consulta hi van animals de la seva mida, però també altres de grossos i fins i tot gegants. Només prohibeix l'entrada a les bèsties que mengen ratolins. Fins que un dia, en contra de les seves normes, accepta curar una guineu. Serà el seu pitjor mal de queixal. Per sort, tot i que el Doctor De Soto és molt petit, la seva astúcia és molt gran.
	Per al cicle mitjà STEIG, William. <i>Irene la valenta.</i> Traductor: Amat, Kiko Blackie Books, 2018	La Irene, filla d'una modista, té una missió: portar-li un vestit a la duquessa. No l'espantarà la tempesta ni un vent que insisteix a fer-li agafar por. Intenta travessar el bosc: se li congelen les llàgrimes, s'enfonsa en la neu, cau la nit... la Irene corre perill! És petita. I sabem que, com més petit ets, més valent has de ser per poder fer grans coses. Però és que ella és Irene la valenta.
	Per al cicle superior STEIG, William. <i>L'illa de l'Abel.</i> Traductor: Pàmies, Xavier Blackie Books, 2018	L'Abel és un ratolinet amb molta sort: viu en un entorn civilitzat i amb totes les comoditats, i és feliç amb la seva estimada Amanda. Un dia, una tempesta enorme els sorprèn mentre estan de pícnic. Un vent huracanat se l'endú i l'arrossega fins a un indret desconegut. Una illa remota. Un lloc gegant i ple de perills on haurà de construir vaixells, travessar rius, grimpar pels arbres i buscar menjar per sobreviure. Un Robinson Crusoe rosegador que descobrirà els secrets meravellosos de l'illa, i de la vida.

3. EL LLIBRE

	Irene la valenta Escriptor/a: STEIG, William Il·lustrador/a: Steig, William Traductor: Amat, Kiko Lloc: Barcelona Editorial: Blackie Books Colecció: Gran literatura per a petits lectors Pàgines: 37 Any: 2017 ISBN: 978-84-17059-35-4

3.1. L'argument

Irene la valenta és la història d'una nena tenaç i obstinada, que, per molt petita que pugui semblar, és capaç d'enfrontar-se tota sola a qualsevol situació per tal d'assolir els seus propòsits. La mare de la Irene, modista de professió, ha estat cosint un vestit per a la duquessa, però, quan el té acabat, cau malalta de tants dies cosint i treballant per tenir la feina a punt per al gran ball de palau.

La Irene, diligent i de bon cor, no dubta a tenir cura de la mare: acotxar-la, preparar-li un bon remei (una infusió de llimona i mel) i avivar el foc. Quan la Irene proposa a la mare de portar ella mateixa el vestit a la duquessa, la mare li desaconsella per la nevada i el mal temps que està fent. Però la Irene fa igualment els preparatius per sortir.

A continuació els lectors trobem la primera pista de com aniran les coses. La mare no continua insistint que no hi vagi, i ens sorprèn dient "Abriga't molt pardalet". És la malaltia qui no li fa veure el perill que pot córrer la filla? És la situació de la família que necessita de la feina de la mare? És que la mare coneix el caràcter de la seva filla i sap que res l'aturarà? En la resposta pot haver-hi una mica de tot plegat i, com veurem després, molt del caràcter de la Irene.

Si bé en aquesta obra els personatges triats per William Steig no són animals, en la Irene podem reconèixer moltes de les característiques de l'Abel, del Doctor de Soto o de l'escombriaire Tiffky Doofky. En la primera imatge de la Irene tan petita i transportant la immensa capsa sota la tempesta de vent i neu, el lector ja hi pot presagiar que la missió que s'ha proposat és forassenyada, comporta un perill immens i segurament no acabarà bé.

A mida que les inclemències del temps es van desfermant, la Irene avança en una lluita constant que vol lliurar contra la natura. De nou, en aquest llibre William Steig gaudeix posant un personatge en una situació límit per recollir totes les emocions, i mostrar les fortaleses i debilitats del comportament i del caràcter humà.

La Irene, orgullosa i valenta, tira endavant en una espiral d'emocions que la porten gradualment a la ira i a la tensió més gran, desafiant el vent i la natura. Però el temporal continua implacable i, de la mateixa manera que la nena serà capaç de mostrar la seva fúria, també caurà en el defalliment.

Steig no amaga cap emoció al públic infantil, encara que aquestes siguin negatives, tristes, intrigants o que remouen per dins, i és capaç de salvar la situació fent que el personatge tregui després forces d'ell mateix. La Irene és capaç d'analitzar el que li està passant en el moment més desesperant i depriment per a ella. I ho fa valorant allò que té i que l'envolta, l'amor de la seva mare i dels seus al qual no és capaç de renunciar, ni vol, és clar.

És una bona lliçó de vida per als nens i nenes lectors d'aquesta obra. Davant de l'adversitat cal asserenar-se, reaccionar, confiar en nosaltres mateixos, cercar la manera de resoldre la situació immediata per tirar endavant, perquè són moltes les coses per les quals ens paga la pena lluitar.

La tempesta prossegueix el seu ritme, desencadenant-se amb tota la seva força, malgrat com estigui o se senti la Irene. No són les forces de la natura les que s'adapten als éssers humans, sinó que som nosaltres els que ens hem d'adaptar a la natura.

A partir d'aquest moment la història millora fins a desembocar en un final feliç. La Irene pensa la manera d'arribar al palau de la duquessa. La intel·ligència, traçar un pla i cercar la manera de dur-lo a terme serà la seva manera d'arribar a destí. I, per aconseguir-ho, trobarà la manera de treure totes les possibilitats de l'únic objecte que porta al damunt, amb el qual aconseguirà lliscar i desplaçar-se en mig de tanta neu.

La capsa està buida perquè el vestit se l'ha emportat al vent, però la Irene s'aferra a ella amb totes les seves forces, perquè esdevé el testimoni de la seva aventura i perquè la capsa permetrà a tothom comprendre que, malgrat que no ha portat el vestit, només el sol fet d'haver aconseguit aquest periple l'eximeix, als seus ulls, de qualsevol culpa o responsabilitat.

Aquesta és sens dubte la versió de la Irene, però pot diferir i molt de la versió del lector. Entre el text i les il·lustracions el qüestionament del comportament de la Irene és constant, i la necessitat de posar-se o no en perill d'aquesta manera també.

Al llibre, hi ha un punt màgic: quan miraculosament retroba el vestit i no té cap estrip. La duquessa el pot lluir al ball i la Irene, com no podria ser d'altra manera, hi és convidada. A més de les cares de la Irene recollides aquí i allà, que se'ns dubte hauran fet riure els lectors, el ball final, on l'agafen enlaire per ballar sense que els peus li toquin a terra, dona pas al toc d'humor que William Steig manté sempre en les seves obres.

L'obra es cuina a més a més amb alguns elements que transporten a una altra època. El món cortesà de la duquessa i del palau contrasta amb la classe treballadora de la Irene i la seva mare. La professió de modista, que pot ser desconeguda per als nens i nenes, està molt ben retratada en un clar homenatge de William Steig a la seva pròpia mare. I al final, quan la mare no troba la Irene i no es pot comunicar amb ella, posa als nens en situació del que ens passava quan no hi havia mòbils.

3.2. Un llibre per recomanar, sens dubte!

Amb tot el que hem exposat fins ara, la justificació de la tria d'aquesta obra i la recomanació per treballar-la amb tot l'alumnat és evident. Tot i així, volem sintetitzar alguns aspectes que considerem clau:

- Des de les primeres pàgines el llibre atrapa el lector. El desig de saber què li passarà a la Irene provoca el gust i el desig de llegir.
- La història té un ritme trepidant, que augmenta i s'accelera a mesura que la Irene avança. El ritme ve marcat per les forces de la natura i per la lluita obstinada de la Irene. Tot plegat provoca incomoditat i tensió progressiva en el lector.
- El lector fa un viatge emocional amb la Irene: des la determinació, l'orgull, la perseverança..., passa a enfadar-se, a lluitar, a plantar cara a l'adversitat, a explotar de fúria i d'ira, i acaba en el plor i defalliment. L'obra permet connectar amb les emocions i els sentiments, posar nom a allò que ens ha passat alguna vegada o com ens hem sentit i, en definitiva, ajuda el lector a conèixer-se millor.
- És una història que permet reflexionar i aprendre sobre les situacions que se'ns poden plantejar a la vida, les actuacions que podem dur a terme, com podem enfrontar-nos als problemes i entomar les adversitats.
- En el desenllaç el lector passa de l'ansietat i la tensió acumulada a la calma, a la tendresa i a la felicitat.
- Les converses entorn del llibre poden permetre conèixer millor els companys de classe, establir més vincles i lligams entre ells.
- Les activitats que us proposem més endavant amb els alumnes poden ajudar a establir al voltant de la lectura una vivència col·lectiva gratificant per al grup i que pot esdevenir per ells un moment clau per a recordar.

4. COM UTILITZAR AQUESTA PROPOSTA DIDÀCTICA?

Aquesta guia vol ajudar a la reflexió docent i fomentar el gust de lectura entre l'alumnat, com hem comentat a la introducció. Per fer-ho, us proposem que la lectura del llibre escollit sigui una **lectura guiada i en veu alta**.

4.1. Lectura guiada

“La lectura guiada és una proposta on el docent i els alumnes comparteixen les seves capacitats i estratègies per assolir la comprensió d'un text.” Es tracta, doncs, d'una lectura compartida, que es desenvolupa conjuntament entre els alumnes i el docent, una lectura amb pauses que obren pas a la participació de tothom per: assegurar la comprensió, per fer aclariments o plantejar dubtes, per parlar del que estem llegint, per fer valoracions o prendre posicionaments crítics.⁵

La proposta que us presentem està seqüenciada en activitats per als tres moments del procés lector:

- Abans de la lectura: us plantejem propostes per crear expectatives, per formular hipòtesis o anticipacions del contingut i per precisar l'objectiu d'aprenentatge.
- Durant la lectura: s'estableixen pauses que corresponen a fragments amb entitat significativa pel que fa al contingut. L'acompanyament de la lectura que aquí us anem suggerint vetlla especialment per l'aplicació d'estratègies de comprensió lectora i de construcció conjunta del significat del text, així com pel control de la comprensió i per l'atenció de les dificultats que es pot trobar l'alumne. Les propostes d'activitats posen l'accent a buscar la implicació de l'alumne i la reflexió sobre els diferents aspectes que ens aporta el llibre (personatge, pensaments, situacions, emocions, problemes i solucions...).
- Després de la lectura: plantejem propostes que permeten comprovar el grau d'assoliment dels objectius de la lectura, la comprovació de la comprensió, així com activitats de síntesi i reflexió sobre el procés de comprensió seguit.

⁵ Trobareu més informació sobre la lectura guiada a: <http://hdl.handle.net/20.500.12694/2826> [Consulta: 21/07/22]

RECULL D'ESTRATÈGIES PER APLICAR DURANT EL PROCÉS LECTOR	
Estratègies de descodificació	Relectura. Identificació del lexema o arrel de la paraula. Trobar l'origen de la paraula. ...
Estratègies de comprensió	Fer hipòtesis i comprovar-les. Adonar-se dels indicis textuais i paratextuals. Fer connexions: - del text amb un mateix. - del text amb la resta del text. - del text amb el món. Fer inferències. Visualitzar. Resumir (i recapitular). Fer-se preguntes. Fer connexions. Reorganitzar i integrar la informació. Supervisar i reparar la comprensió. ...
Estratègies metacognitives	Establir i recordar el propòsit de lectura. Autoregular-se en la lectura: - <i>Què puc fer per llegir bé aquesta paraula?</i> - <i>Ho he entès?</i> Valorar com ho he fet. Reflexionar sobre què hem de fer per llegir bé un text. Suggestir o proposar què podríem fer per millorar. ...

4.2. La lectura en veu alta

Aprofitant les característiques de l'obra de William Steig, una bona manera d'aprofundir en les seves descripcions, paisatges, personatges, emocions i comportaments és fer una lectura lenta i acompanyada que, donada l'extensió breu de l'obra, també ens permet fer-ne la lectura en veu alta.

La lectura en veu alta permet:

- Desenvolupar l'autoconcepte i la imatge com a lectors capaços d'enfrontar-se als textos literaris.
- Participar de forma voluntària en l'alternança dels torns de lectura.
- Posar el rigor en la descodificació del text. És una lectura amb una audiència que requereix sobretot pronunciar i articular bé els sons i les paraules, dur a terme una ritme i entonació adequats. Posa en valor la importància de llegir bé i comporta la reflexió sobre "com llegeixo?".
- Establir objectius de lectura amb tot el grup.
- Aturar-se quan el grup ho necessita ja sigui per: processar tota la informació rebuda, contrastar el que s'ha llegit amb les imatges, assegurar-se que entenen el que s'està llegint, comprovar si es compleixen o no les expectatives que tenien, qüestionar-se sobre el que està passant, plantejar dubtes o mostrar-se crítics en les actuacions dels personatges.

És convenient que el grup hagi desenvolupat prèviament o faci en altres situacions d'aula algunes dinàmiques o activitats de lectura en veu alta com:

- El lector o lectora del dia: cada infant escull un text que sigui per a ell significatiu i el prepara per després compartir amb els altres.
- Lectura de la informació d'un projecte, notícia...
- Padrins de lectura.
- Recitació de poemes amb motiu d'una festivitat.
- ...

Considerem molt important garantir un clima de seguretat i gaudi entre l'alumnat. Per això insistim a dur a terme una lectura voluntària i fomentar el desig de participació, i ho podem fer amb diferents estratègies:

- Lectura prèvia i silenciosa del fragment a llegir.
- Anticipació del lèxic que pot presentar dificultats tant per a la comprensió com per a l'articulació. Per aquest últim tema es poden proposar exercicis previs d'entrenament lector d'algunes paraules (en forma de joc i presentades en cartonets).
- Assajar prèviament la lectura. Els alumnes poden portar preparat el text que llegiran als companys.
- És important, durant tota l'escolaritat, planificar activitats que fomentin la lectura en veu alta. Per altra banda, és important que es valori de manera positiva els avenços que fa cada infant.⁶

4.3. Un temps per llegir i parlar del que s'ha llegit

Una altra qüestió que considerem important plantejar abans de començar la lectura és **EL TEMPS DE LECTURA**⁷. Ens cal determinar quin serà el moment de lectura:

- 30 minuts de lectura diària: és un temps per llegir, per parlar de lectura, per representar la lectura,...
- Sistemàticament un moment de la setmana dedicat a la lectura.
- Poder fer un treball intens lligat a una efemèride, una data concreta, una celebració,...
- Utilitzant una celebració o una temàtica que es treballi a tot el centre, per exemple, la setmana cultural, la setmana de l'aventura,...

4.4. El paper de l'adult

Durant el procés lector i durant la lectura guiada és molt important plantejar quin serà l'acompanyament que farem com a adults, com a docents. Alguns aspectes que cal destacar:

⁶ Per a treballar la lectura en veu alta us recomanem el dossier *La fluidesa lectora*: <http://hdl.handle.net/20.500.12694/2828> [Consulta 21/07/22]

⁷ Podeu consultar: <http://hdl.handle.net/20.500.12694/2824> [Consulta 21/07/22]

- Elecció de l'obra, segons les inquietuds, necessitats, curiositats del grup-classe o dels infants.
- Primera lectura per part del docent de manera individual per contextualitzar i descobrir els elements claus de la lectura.
- Identificació de les dificultats de l'obra: vocabulari, comprensió, expressió...
- Ser un model lector i també d'expressió oral.
- Donar el protagonisme de lectura i de la conversa a l'alumnat.
- Recollir, matisar i fer progressar l'expressió de l'alumnat.
- Vetllar per la participació i inclusió de cada alumne en la conversa, i, en especial, a la lectura en veu alta.

En el cas de la lectura en veu alta, és important que el mestre participi de l'alternança de torns en la lectura i es prepari també la lectura per poder ser **un bon model lector**.

Per a l'alumnat, construir una bona experiència lectora afavoreix el coneixement de la literatura i de la riquesa del llenguatge, a la vegada que li permet millorar la convivència, establint nous vincles i descobertes entre els companys.

4.5. Abans de començar a llegir

L'objectiu final que us proposem per a aquesta obra és fer una lectura en veu alta, expressiva i dramatitzada a les famílies, en un vídeo, un postcard... de fragments de *"Irene la valenta"*.

Però no és possible fer una bona lectura expressiva si, prèviament, no s'ha comprès el text, s'ha aprofundit en els personatges i els seus sentiments, si no es visualitzen i comparteixen les situacions que viuen els personatges, si no es coneix l'estructura de la trama... i, naturalment, si no s'assaja i es treballa la lectura expressiva de fragments que permeti valorar què fan bé els alumnes i quins aspectes haurien de millorar.

Per aquest motiu, les propostes que presentem tenen com a finalitat reforçar el procés lector dels alumnes per assegurar la comprensió del text, destacar els elements clau de l'obra i de l'estil William Steig, i proporcionar indicacions sobre com fer una bona lectura expressiva.

A continuació us compartim algunes dinàmiques o activitats breus que permetran a l'alumnat exercitar-se en la lectura en veu alta:

- Lectura d'enigmes o endevinalles a les aules, primer per part del docent i després per part de l'alumnat.
- Descobrir poemes, escoltats, llegits...
- Fer recitals de poemes.
- Llegir diàlegs de contes, cada personatge el pot llegir un alumne diferent.
- Analitzar bon models: vídeos de contes, llegendes...
- Construir conjuntament rúbriques per valorar la qualitat de la lectura, focalitzant cada vegada en un aspecte.
- Parlar sobre com han llegit els companys.
- Fer una base d'orientació sobre com preparar una lectura expressiva.

- ...

També podeu trobar algunes propostes i una rúbrica per avaluar la lectura en veu alta:

<https://www.lecturaenveualta.cat/divulgacio-i-recursos/>⁸

Les propostes que trobareu a continuació pretenen que els alumnes:

- gaudeixin de la lectura;
- descobreixin un nou autor i noves lectures;
- conversin sobre la novel·la;
- s'expressin mitjançant diferents llenguatges, en especial, l'artístic, posant en valor les il·lustracions de la lectura;
- reflexionin sobre alguns dels aspectes que defineixen l'estil de l'autor;
- es familiaritzin amb el llenguatge literari;
- descobreixin el valor de la paraula, fomentant la lectura en veu alta.

4.6 Altres consideracions

En aquesta guia trobareu dues icones que poden ajudar-vos a l'hora d'interpretar i portar a terme les propostes:

	Propostes per recollir, escriure, dibuixar... Cada docent les pot adaptar a les necessitats de l'alumnat. Ens permeten assegurar la comprensió de la lectura. Es recomana que cada alumne reculli aquestes activitats en un dossier
	Propostes que ens serveixen per recapitular, recuperar informació... Són activitats que queden obertes i que es reprenen en diversos moments del procés lector. Recomanem habilitar un espai a l'aula on aquestes activitats siguin ben visibles. En diem "Racó del llibre que estem llegint", però cada docent el pot personalitzar amb el títol del llibre o amb el nom que s'acordi conjuntament amb el grup classe.

⁸ Consulta: 21/07/22

4.7. Recull de propostes

Abans de llegir

- Proposta 1 d'abans de llegir. La coberta
- Proposta 2 d'abans de llegir. El títol
- Proposta 3 d'abans de llegir. L'autor
- Proposta 4 d'abans de llegir. Irene

Durant la lectura

• INICI (de la pàgina 7 a la 9)

- Guia de lectura (per observar, compartir, reflexionar...).
- Proposta 1 de l'inici. Els personatges I
- Proposta 2 de l'inici. Cap on vas?
- Proposta 3 de l'inici. Lectura en veu alta I

• NUS (de la pàgina 10 a la 25)

- Guia de lectura (per observar, compartir, reflexionar...).
- Proposta 1 del nus. El temps
- Proposta 2 del nus. El camí
- Proposta 3 del nus. El paisatge
- Proposta 4 del nus. Els personatges II
- Proposta 5 del nus. El vestit
- Proposta 6 del nus. Lectura en veu alta

• DESENLLAÇ (de la pàgina 26 a la 34)

- Guia de lectura (per observar, compartir, reflexionar...).
- Proposta 1 del desenllaç. El palau
- Proposta 2 del desenllaç. Personatges III
- Proposta 3 del desenllaç. Lectura en veu alta III

Després de la lectura

- Proposta 1 de després de llegir. Comprovem les hipòtesis inicials
- Proposta 2 de després de llegir. El futur
- Proposta 3 de després de llegir. Recomanem el llibre a ...
- Proposta 4 de després de llegir. Preparem la lectura en veu alta

5. ABANS DE LA LECTURA

Seguidament trobareu algunes propostes per fomentar i compartir la lectura a l'aula amb tot l'alumnat.

Comencem... Bona lectura!

PROPOSTA 1. LA COBERTA

Us proposem començar la descoberta de l'obra amb aquesta imatge que trobareu a la coberta del llibre (la podeu projectar o ensenyar tapant-ne el títol...).

Farem que els alumnes es fixin en la il·lustració, només en la imatge, amb l'objectiu que observin la nena que hi surt.

Dediquem-ne uns minuts, en silenci, sense donar gaire explicacions, demanant-los que se centrin en la imatge. Després obriu un torn de paraules:

- Què fa aquesta nena?
- Quina cara fa?
- Què ens explica aquesta imatge?
- Us heu trobat mai en una situació així?
- ...

És important fomentar que tot l'alumnat comparteixi les idees i reflexions.

Recolliu les idees dels alumnes en un espai visible de l'aula: pissarra, cartolina, paper embalar... i busqueu quins elements comuns han sortit.

Amb aquesta activitat haurem fet una primera aproximació a la protagonista.

PROPOSTA 2. EL TÍTOL

L'objectiu d'aquesta activitat és que els alumnes pensin un títol per al llibre que llegiran. Per situar-los, podeu recuperar les conclusions de la proposta anterior.

Us proposem que utilitzeu una estructura de treball cooperatiu, com la 1-2-4:

- Cada infant pensa un títol i l'escriu en un full.
- Per parelles comparteixen el títol i en decideixen un dels dos.
- En grups de quatre, seleccionen un títol de les dues parelles.
- Cada grup explica el títol que ha decidit.
- Es dona un temps perquè cada grup decideixi quin títol votarà.
- Es fa la votació final.

Deixem constància de la decisió del títol que hem fet entre tots i totes, en un espai visible de l'aula.

És el moment que presenteu la coberta del llibre i descobriu, ara sí, el títol del llibre:

Irene la valenta

Aquesta activitat la recuperarem a l'apartat de després de llegir.

PROPOSTA 3. L'AUTOR

Observem la coberta, i busquem el nom de l'autor i il·lustrador: **William Steig**.

Ara proposem que els alumnes obrin el llibre, que mirin les guardes i que vagin a les pàgines finals, hi trobaran un text amb la biografia de l'autor.

A la part inicial d'aquest dossier, hem parlat sobre la importància que l'adult doni model de lectura en veu alta als alumnes, ara és el moment de fer-ho, llegint la biografia.

Cal que reforceu els aspectes essencials i, sobretot, assegureu-vos que els alumnes la comprenen.

Iniciem una petita conversa col·lectiva sobre l'autor i il·lustrador: William Steig. És un dels grans noms de la literatura infantil i juvenil. Demaneu als alumnes que diguin quins aspectes els han cridat més l'atenció de la vida de l'autor:

- És autor i il·lustrador
- Un títol destacat de la seva obra, *Shrek!*

- ...

Una bona manera de tenir present l'autor i il·lustrador és penjar la seva fotografia a l'espai de l'aula on recollirem el resultat d'algunes de les propostes que aneu fent amb els nens i nenes.

PROPOSTA 4. IRENE

Analitzem el títol de l'obra, hi trobem un nom i un adjectiu.

- Com deu ser aquesta nena? Com la podríeu descriure?
- Quin pot ser l'argument d'aquesta història?

Per acabar les propostes d'abans de la lectura, us proposem que els alumnes dibuixin la Irene en un tros de cartolina, paper d'embalar... i que escriguin en una frase el motiu pel qual pensen que la Irene és valenta.

La IRENE és VALENTA...

Busqueu un lloc destacat a l'aula per exposar alguns dels treballs dels alumnes, els recuperarem després de la lectura.

6. DURANT LA LECTURA

Obrim el llibre per començar la lectura, és un moment important per recordar que els llibres s'han de cuidar i per descobrir-ne les parts.

En la lectura d'aquest llibre volem potenciar la lectura en veu alta. Recomanem:

- Disposar d'un espai i un temps de lectura. Cal que sigui un moment agradable per gaudir de la lectura.
- Donar importància al model de l'adult, tant si llegeix en veu alta com si ho fa en silenci.
- Establir quina pauta de lectura seguirem, si primer volem fer una primera aproximació del text en silenci, i més tard començar la lectura en veu alta.
- Assegurar la comprensió i l'acompanyament de tot l'alumnat.
- Seleccionar les propostes que ens ajudaran a reforçar la comprensió del text.

Algunes idees importants per poder descobrir el món de William Steig durant la lectura:

- És una lectura curta en la qual els alumnes poden descobrir les emocions de la protagonista. També farem pensar si en el transcurs de la trama hi ha algun element màgic.
- Dediqueu un temps a la lectura però també a observar i gaudir de les il·lustracions, ja que aporten molta informació sobre el text i ajudaran els alumnes a comprendre'l.
- Les imatges acompanyen i anticipem el text, poden constituir una bona bastida per aquells alumnes que els costa apropiat-se del contingut, però també poden servir per visualitzar l'espai on transcorre l'argument i poden constituir un bon suport per recapitular la història o reexplicar-la a altres companys.

A continuació, destaquem els tres moments que creiem que ajudaran a guiar la lectura:

Inici: La presentació de la història es fa durant les primeres pàgines. La senyora Bobbin, la mare de la Irene, acaba de cosir un vestit per a la duquessa per a aquella mateixa nit. Però la dona no es troba bé per portar-l'hi.

Nus: La Irene comença el camí per la neu per portar el vestit a la duquessa en ple temporal. Durant aquest trajecte cada vegada és més difícil avançar amb la gran capsa que porta el vestit, en plena tempesta de vent i de neu. El vestit surt volant. La Irene utilitza l'enginy per arribar al palau.

Desenllaç: Quan la Irene arriba al palau està molt cansada i té molt de fred, es troba el vestit i finalment el pot lliurar a la duquessa. El ball és un èxit. Quan deixa de nevar, els servents i un metge acompanyen la Irene a casa seva.

Seguidament trobareu una petita guia per seguir la lectura i també algunes propostes per dinamitzar cada moment de la història.

6.1 Inici (de la pàgina 7 a la 9)

Guia de lectura (per observar, compartir, reflexionar...)

Ens presenta la **protagonista** i queda anunciat quin és **el problema**: haver de portar un vestit acabat de cosir a la duquessa. Normalment ho fa la mare, però com que es troba malament ho haurà de fer la filla. A més, la duquessa el necessita el mateix dia i fa un temps infernal.

	Per observar, compartir, reflexionar...
Abans de començar la lectura...	- En obrir el llibre podem observar les guardes. Podeu fer notar que la imatge que es repeteix és la silueta d'un gosset, el símbol de l'editorial Blackie Books.- Ens aturem davant la primera il·lustració: – A què fa referència?– Quina informació ens dona, quines pistes?
Durant les tres pàgines...	- Abans de la lectura ens podem fixar en les tres imatges centrals de la pàgina 7, 8 i 9. Us proposem que convideu els alumnes a fer unes primeres hipòtesis de lectura: – Quin argument ens expliquen aquestes imatges?
Pàg. 7	- La senyora Bobbin és modista. – Quina feina fa?– A què es dedica?
Pàg. 7	- En aquesta pàgina surt la protagonista, la Irene, i dos personatges: la mare i la duquessa. Pot ser que els alumnes no coneguin el significat de duquessa. Els podem convidar a buscar informació sobre aquest personatge. Proposeu-los de fer una petita cerca pautada sobre el terme <i>duquessa</i>.
Pàg. 8	- A la part final de la pàgina explica com la Irene té cura de la seva mare: li posa dos cobrellits, una manta als peus, li dona te amb llimona i mel... és un bon moment per compartir com cuidem i ens cuiden quan estem malalts.
Pàg. 9	- La roba d'hivern de la Irene. – Què es posa per anar ben abrigada?
Pàg. 8 i 9	- La mare de la Irene és molt afectuosa amb la seva filla. Podeu preguntar si algú recorda de quina manera l'anomena (bombonet, pardalet). Remarqueu l'ús del

	diminutiu per donar aquest to afectuós a les paraules. – I la Irene, és afectuosa amb la seva mare? Quins fets ens ho demostren?

PROPOSTA 1 DE L'INICI. ELS PERSONATGES I

Comencem la narració descobrint dos personatges: **la senyora Bobbin i la Irene.**

Per començar us proposem una relectura del text en veu alta observant les il·lustracions. Després podeu proposar una sèrie de preguntes perquè els alumnes les responguin de manera col·lectiva, amb l'objectiu que després facin una petita descripció.

Preguntes que poden servir per guiar l'escriptura posterior:

- Com es diu?
- Quina edat pensem que té?
- Físicament, com és? alta/baixa, prima/grossa, forma de la cara, color del cabell...
- Vestuari: quina roba porta?
- Quina actitud té? està treballant, està malalta...
- Quina relació tenen els dos personatges?

Amb tota la informació que han recollit els alumnes poden fer un petit text de manera individual, per parelles o en grups petits.

Una vegada feta la lectura en veu alta de les descripcions de la senyora Bobbin i de la Irene, els alumnes n'hauran de triar dues, les que creguin que s'ajusten més als dos personatges. Aquestes descripcions les posarem al racó del llibre que estem llegint.

Si es creu convenient, podeu proposar als alumnes que dibuixin i retallin els dos personatges, els poden enganxar un pal, com si fossin titelles. En propostes posteriors les poden utilitzar per recrear la història. Per realitzar aquestes miniatures o models, cal planificar la tècnica que podem utilitzar i el material per fer-ho.

PROPOSTA 2 DE L'INICI. CAP ON VA?

L'inici acaba amb la Irene tancant la porta de casa seva. Proposem que els alumnes tanquin el llibre i que també tanquin els ulls... podeu fer la següent pregunta:

“Cap on va la Irene?”

Deixem temps per imaginar i expressar el que cada infant pensa sobre el camí que farà la Irene. Poden respondre aquesta pregunta oralment o podem demanar-los que ho expressin plàsticament. Els alumnes poden triar la tècnica que voldran fer servir: dibuixar, aquarel·les, pintura...

Cada alumne presenta la seva creació als altres, després les podem exposar a l'aula.

Ben aviat continuarem la lectura i podran comprovar les hipòtesis.

PROPOSTA 3 DE L'INICI. LECTURA EN ALTA I

Un dels objectius que us proposem en la lectura guiada d'aquesta obra és que els alumnes exercitin la lectura en veu alta, amb la finalitat de fer un recital, un enregistrament, un vídeo, una representació...

Ara és el moment de començar a establir unes pautes de com farem aquesta lectura i com acompanyarem l'alumnat per fer-la. El docent farà de model.

Podeu fer un decàleg amb alguns dels aspectes clau que cal tenir present quan fem lectura en veu alta. El penjarem en un lloc visible de l'aula.

Una bona manera de començar a treballar la lectura amb veu alta amb l'alumnat és el treball dels diàlegs entre la senyora Bobbin i la Irene.

Us proposem, si heu realitzat la proposta 1 de l'inici: *Els personatges I*, utilitzar els ninos... per reforçar la lectura del diàleg dels dos personatges.

És important crear un clima de calma i seguretat per tal de reproduir l'escena entre la mare i la filla.

És important que aquesta lectura sigui molt expressiva. La mare és molt afectuosa però es troba malament. La Irene també és afectuosa, decidida i vol animar la mare.

6.2 El nus (De la pàgina 10 a la 25)

Guia de lectura (Per observar, compartir, reflexionar...)

En el nus la Irene haurà de vèncer una **sèrie de dificultats**, provocades pel mal temps. El vent i la neu, però sobretot el vent, esdevenen **uns personatges** més. Després de llegir el nus els alumnes entendran el títol i el podran justificar.

	Per observar, compartir, reflexionar...
Durant la lectura...	- És important fer la lectura de les imatges que acompanyen el text per assegurar-ne la comprensió i emfatitzar els moments clau de la història.- També podeu fer-les servir per anticipar la història.
Pàg. 10 i 11	- Durant la lectura del nus és important poder comentar el vocabulari que fa relació a la metodologia: el vent, la neu, les volves, la tempesta... Ens ajudarà a descobrir i a comprendre millor tota la història de la Irene. Podeu recollir en un mural, amb notes, el lèxic que va sortint (proposta 1).
Pàg. 11	- Farem parar atenció que la Irene parla amb el vent. – <i>Pren-t'ho amb calma!</i>Durant les següents pàgines el vent serà present en la narració de la història amb diferents aportacions. El vent esdevé un personatge més.
Pàg. 12 i 13	- En aquestes pàgines es descriu la virulència de la tempesta. Podem preguntar: – Heu viscut mai una tempesta com aquesta?– Expliqueu la tempesta més forta que recordeu.
Pàg. 13	- <i>"...el vent va decidir muntar un gran espectacle"</i>. – Què vol dir aquesta frase?
Pàg. 14	- La Irene manté un diàleg amb el vent. – Què li recomana el vent? Com ho fa?- Farem observar que l'autor utilitza la representació gràfica per fer-ho més real (proposta 5). – Com reacciona la Irene? Té dubtes? Què us ho fa pensar?
Pàg. 14 i 15	- El vent li arrenca el paquet que portava amb tanta cura. – Com es deu sentir la Irene?– Què us imagineu que passarà a continuació?

	- Inventeu-vos una frase que podria dir la Irene al final de la pàgina. Penseu com se sent.
Pàg. 16	- Podem demanar que els alumnes comprovin les hipòtesis que han fet. Atrapa la capsa, però... això ho havien previst? - El text diu: "...i es va quedar mirant com desapareixia el preciós vestit". - Què deu pensar la protagonista mentre el vestit surt volant? (proposta 4)
Pàg. 17	- Els alumnes podran comprovar si el que ells han pensat es correspon amb el que posa el text. Podem preguntar: - Quin sentiment creieu que sent la Irene? (ràbia, impotència, tristesa...) - Després d'aquest fet, què podem deduir del caràcter de la Irene?
Pàg. 18 i 19	- Observem les cares de la Irene a les il·lustracions, ens ajuden a entendre com se sent durant el camí. - Què li ha passat fins ara? (proposta 2). - De què té por la Irene? (d'haver-se perdut).
Pàg. 20	- La Irene diu: <i>"Encara dec anar en la bona direcció?"</i> Sembla que no està perduda! - La Irene se sent molt sola. Com ho explica el text?
Pàg. 21	- Fem observar la il·lustració de la nit. - Què pensa? - Posem-nos a la seva pell. Com ens sentiríeu vosaltres?
Pàg. 22 i 23	- Per comprendre la història és important centrar la lectura i la mirada en la capsa. - Com s'acaba la pàgina 22? (amb una mica d'esperança). - Com s'acaba la pàgina 23? (amb molt de pessimisme). - Com se sent la Irene quan es veu enterrada a la neu? - Ara els alumnes ja comencen a conèixer el caràcter de la Irene. Els podem preguntar: - Creieu que es deixarà vèncer, lluitarà...?
Pàg. 24 i 25	- Quins pensaments la fan reaccionar? - Quin paper té la capsa? - La Irene ha arribat al palau, el que hauria de representar una alegria, no ho és. Per què?

	– Com han evolucionat els seus sentiments i emocions. Per què està nerviosa ara?

PROPOSTA 1 DEL NUS. EL TEMPS

El mal temps acompanya la Irene durant tot el trajecte que fa des de casa seva fins al palau. El mal temps es caracteritza per tres elements: el fred, el vent i la neu.

Classifica les expressions següents a la columna corresponent

Va arrencar les branques dels arbres – Xisclava com un animal salvatge – Volves – Li van petar les dents – Queia silenciosament – Li va entrar a les botes i li va glaçar els peus – Les llàgrimes se li van glaçar a les pestanyes – L’empenyia endavant i la feia ensopegar – Va tremolar – Va escampar la neu de terra – Lluita amb la Irene – Li arribava al turmells

El fred	El vent	La neu

A continuació proposem que pensin i elaborin la previsió meteorològica que faria l’home o la dona del temps al telenotícies. Han d’utilitzar el lèxic que han classificat.

PROPOSTA 2 DEL NUS. EL CAMÍ

Durant la narració de la història hem visualitzat el paisatge del camí que fa la Irene, un camí ple de reptes, de dubtes i, sobretot, d’incerteses. Les il·lustracions ens ajuden a connectar amb la descripció que fa l’autor.

Ara us proposem que, de manera col·lectiva, els alumnes facin una llista dels reptes que la Irene ha hagut de superar durant el camí. Ho poden fer seguint els passos següents:

- Feu grups de 4 o 5 alumnes.
- Escriviu en un paper totes les dificultats amb què s’ha trobat la Irene.
- Ordeneu-les, us poden ajudar les il·lustracions o podeu rellegir algun passatge del text.

- Poseu en comú la llista i completeu-la de manera que en quedi una de sola.
- Pengeu la llista al racó del llibre que estem llegint.

PROPOSTA 3 DEL NUS. EL PAISATGE

Durant la narració els alumnes s'han pogut fer una idea d'on viu la Irene i la seva mare. La història passa a l'hivern. Les il·lustracions representen molt bé aquesta estació de l'any. Podem preguntar:

- On viu la Irene?
- El paisatge d'hivern de la història és com el del lloc on viviu vosaltres?
- Amb què s'assembla? Amb què es diferencia?
- La Irene té por d'haver-se perdut, i coneixia el camí. Què passa quan neva molt?

Si es creu convenient, podem proposar un exercici d'imaginació. La Irene viu al lloc on viviu vosaltres i un dia cau una tempesta com la del llibre. Com quedaria el paisatge que coneixeu tant? Podeu seguir els passos següents:

- Observeu les il·lustracions. Feu una llista amb els elements que caracteritzen el paisatge (hi ha un bon gruix de neu, neva, fa vent, els arbres no tenen fulles, hi ha herbes seques, hi ha branques dels arbres per terra, la Irene va molt abrigada, hi ha poca claror...).
- Observeu com l'il·lustrador ha representat la neu, l'acció de nevar, el vent...
- Poseu-vos d'acord sobre quin espai conegut pel grup voleu representar (el carrer de l'escola, la plaça, el parc...).
- Dibuixeu l'espai i després poseu-hi color, podeu utilitzar aquarel·la, pintura, ceres...
- Feu una exposició dels dibuixos.

PROPOSTA 4 DEL NUS: ELS PERSONATGES II

En les propostes de l'inici, ja hem fet la descripció de la Irene. Ara és moment de recuperar la descripció i el ninot que n'hem fet. Els alumnes poden ampliar la descripció, revisant les preguntes que han respost i afegint-n'hi una altra:

- Quin caràcter té la Irene?

També podem fer observar si hi ha hagut algun canvi entre el ninot que han fet i la imatge de la Irene que surt al nus. Ha canviat el vestuari!

Per altra banda, trobem dos nous personatges durant el nus:

El vent: Durant aquesta part de la història dialoga de manera constant amb la Irene. Podeu recuperar els diferents moments de la lectura on és present i emfatitzar la relació que té amb la Irene. Podem fer notar que el vent parla, ja que l'autor ha utilitzat el recurs de la personificació.

La capsa: Aquest element passa de tenir un paper secundari a ser un element salvador per a la Irene, ja que l'ajuda durant el camí per arribar al seu destí. Com la utilitza?

Amb la informació que tenen els alumnes poden fer una breu descripció escrita de la capsa i del vent. La meitat de l'alumnat descriu el vent i l'altra meitat la capsa. Posteriorment pensen com representar aquests dos elements, com ja han fet amb la Irene i la senyora Bobbin.

PROPOSTA 5 DEL NUS. EL VESTIT

El motiu de la sortida de la Irene de casa en plena tempesta és portar el vestit que la seva mare ha cosit per al gran ball que té aquella nit la duquessa.

El vestit surt de la capsa on està guardat durant el viatge pel vent i la Irene no pot fer res per aturar-ho.

ON VA EL VESTIT?

Convidem que els alumnes, abans de continuar la lectura, facin hipòtesis sobre el vestit, podeu utilitzar algunes preguntes com:

- Cap on va?
- El tornarem a trobar més endavant?
- Estarà ben conservat?

Podeu recollir aquestes hipòtesis en un lloc destacat de l'aula i més tard les recuperarem.

PROPOSTA 6 DEL NUS. LECTURA EN VEU ALTA II

Continuem preparant una futura lectura en veu alta per a les activitats de després de la lectura. Si heu fet el decàleg de com llegir en veu alta, és el moment de recuperar-lo i reforçar les idees clau.

Si esteu realitzant les propostes d'aquest dossier us convidem a representar el paisatge i els personatges de la història, ens ajudarà a reforçar les idees clau del text quan fem lectura en veu alta.

Quan més coneguem i compreguem els personatges i la història, millor realitzarem la lectura en veu alta.

En aquesta part del text és important descobrir el diàleg entre la Irene i el vent. Us convidem a fer un recull de les diferents intervencions que fa el vent durant el camí. Per exemple:

- Fragment de la pàgina 13 i de la 14. El vent convida la Irene a tornar a casa.

Aquests fragments, entre altres, ens poden ajudar a practicar la lectura en veu alta, i posar especial èmfasis en l'entonació de la veu del vent: Com us la imagineu?

Podeu fer un joc: com s'imaginen els alumnes la veu del VENT? Cada infant, en silenci, pensa en com sent el vent, s'inventa un to (agut, greu, lent, ràpid, fort, flux...), fan proves. Podeu gravar les produccions de cada infant i entre tots decidir el to final.

Per llegir en veu alta d'una manera expressiva és important transmetre les emocions.

Llegiu als alumnes alguns fragments expressant els sentiments i emocions que experimenta la Irene, demaneu als alumnes que endevinin quin sentiment heu volgut transmetre i convideu-los que assagin altres maneres d'expressar-lo.

6.3 El desenllaç (de la pàgina 26 a la 34)

Quan la Irene arriba al palau està molt cansada i té molt fred, es troba amb el vestit i finalment el pot entregar a la duquesa. El ball és un èxit i, quan deixa de nevar, els servents i un metge acompanyen la Irene a casa seva.

Guia de lectura (per observar, compartir, reflexionar...)

	Per observar, compartir, reflexionar...
Durant la lectura...	- És important fer la lectura de les imatges que acompanyen el text per assegurar-ne la comprensió i emfatitzar els moments clau de la història.

	- També podeu fer-les servir per anticipar la història.
Pàg. 26 i 27	- La Irene troba el vestit que ha fet la seva mare. Queda sorpresa perquè no s'ho esperava. Aquí William Steig incorpora un element màgic. - Podem proposar que els alumnes recuperin les hipòtesis de la proposta 5 del nus i fer-ne la comprovació. Ho havien encertat?
Pàg. 28	- Demanem als alumnes que Comparteixin el significat de la frase: "La van rebre uns criats plens d'entusiasme i una duquessa enfervorida". - La Irene va explicar tot el que li havia passat. Podem convidar els alumnes que facin d'Irene. Qui vol explicar a la duquessa i a la resta d'invitats tot el que li ha passat? Els estem demanant que facin una síntesi, per fer-ho poden ajudar-se del que han fet a la proposta 2 del nus.
Pàg. 29	- Demanem als alumnes que observin la imatge d'aquesta pàgina. Com se sent la nena? Proposem que busquin una imatge on l'expressió de la Irene mostri un estat d'ànim contrari.
Pàg. 30 i 31	- Demanem als alumnes que busquin a la pàg. 30 amb què es compara la duquessa (estrella brillant del cel). - A la pàg. 31, la Irene pensa que li voldrà explicar tot a la mare. Els alumnes poden tornar a fer d'Irene. Què li explicarà a la seva mare del ball? Un altre alumne pot fer de mare i fer preguntes. Aquest petit diàleg ha de tenir com a suport la imatge de la doble pàgina.
Pàg. 32	Compartim el significat: <i>"...la senyora Bobbin es va llevar molt refeta".</i>
Pàg. 32	El pensament de la senyora Bobbin, observem la seva cara a la il·lustració: quina sensació, emoció... transmet? Què deu pensar?
Pàg. 33	Abans d'acabar la lectura, dediquem uns minuts a contestar la pregunta que ens fa el narrador: <i>"Què voleu saber de la resta de la història?"</i> Convidem els alumnes a anticipar com acaba.
Pàg.34	Aquest fragment el poden llegir per parelles. Un alumne llegeix en veu alta i l'altre va assenyalant a la il·lustració tots els elements que surten. Després de fer aquesta activitat, podem preguntar:

	– Com són les il·lustracions del llibre (segueixen fidelment el text, són detallades, molt expressives...).

PROPOSTA 1 DEL DESENLLAÇ. EL PALAU

L'arribada de la Irene al palau és sorprenent perquè, malgrat la gran tempesta de neu i vent que hi ha a l'exterior, ella tota sola travessa el bosc.

El contrast entre el fred de l'exterior i la rebuda a l'interior és molt evident.

Per aprofundir en aquests aspectes podem fer una llista per observar les emocions, sentiments i adversitats que viu durant el camí i les atencions que rep al palau.

Cada nen i cada nena pot escriure la llista de manera individual i després compartir-la de forma col·lectiva.

Podem utilitzar un tipus de format com aquest:

DURANT EL CAMÍ...	EN EL PALAU...
Se sent sola	Tothom està pendent d'ella
Té fred	S'escalfa amb l'estufa
...	...

PROPOSTA 2 DEL DESENLLAÇ. PERSONATGES III

En el palau la Irene es troba amb nous personatges, és el moment de poder destacar-ne alguns:

- Quins personatges del desenllaç podem destacar?
- Quin paper tenen en la resolució de la història?

Els podem descriure breument i, si creiem que tenen un paper destacat a la història, com el metge i la duquessa, podem fer, com hem fet anteriorment, un ninot en miniatura per a la proposta final de després de la lectura.

PROPOSTA 3 DEL DESENLLAÇ: LECTURA EN VEU ALTA III

En les propostes anteriors, lectura en veu alta I i II, hem destacat dos moments perquè els alumnes preparin la lectura en veu alta:

- el diàleg inicial entre la Irene i la seva mare.
- la veu del vent

A la part final de la història no hi ha diàlegs, pren la iniciativa el narrador. És important que els alumnes entenguin el seu paper. Com hem fet amb el vent, podem pensar com volem que sigui aquesta veu, també podem assajar quin ritme i quin to és el més adequat.

Per altra banda, cal destacar que les frases són força llargues, haurem de fer observar als alumnes els signes de puntuació, sobretot les comes que marquen incisos i enumeracions. El docent pot mostrar als alumnes com es prepara la lectura (modelatge) i després llegir-los alguna frase. També caldrà marcar on cal fer alguna pausa per afavorir la comprensió dels qui escolten.

7. DESPRÉS DE LA LECTURA

Acabem la lectura de "*Irene la valenta*" i ara és el moment de recollir algunes de les propostes que hem fet abans i durant la lectura. També és el moment de valorar, a través d'una conversa, els descobriments i els aprenentatges que l'alumnat ha fet durant el procés lector, en especial, com ens sentim durant el temps de lectura en veu alta.

PROPOSTA 1 DE DESPRÉS DE LA LECTURA. COMPROVEM LES HIPÒTESIS INICIALS

A les propostes d'abans de la lectura, hem fet diferents hipòtesis sobre el títol de l'obra, en especial sobre l'adjectiu VALENTA.

- És el moment de recuperar les idees inicials sobre el títol i comprovar si són certes o no.
- També podem recuperar els dibuixos que els alumnes han fet anteriorment sobre la Irene i podem plantejar la pregunta següent:
 - Després de llegir el llibre canviariéu alguna cosa del vostre dibuix?

Cal posar especial atenció en la frase Irene és VALENTA... que havien de completar, segur que la lectura aporta nova informació que l'alumnat pot expressar.

PROPOSTA 2 DE DESPRÉS DE LA LECTURA. EL FUTUR

Durant les propostes de durant la lectura hem dedicat moltes estones a reflexionar i a conversar sobre la protagonista i el personatge principal de la història: la Irene. I també sobre la senyora Bobbin. Sabem com són, quin caràcter tenen, quina feina fan...

Al darrer full de la novel·la veiem una il·lustració que és un maniquí, i ens deixa obert el FUTUR de la Irene i la seva mare. Dediqueu un temps perquè els alumnes escriguin com pensen que serà el futur de la mare i de la filla.

Per ajudar els alumnes a generar idees, podem demanar-los que facin preguntes i que després les contestin. Per exemple:

- La mare seguirà cosint?
- La duquessa li encarregarà més vestits?
- Serà una modista famosa?
- Posarà una botiga?
- La Irene voldrà aprendre l'ofici de la mare?
- ...

Ho podeu fer de manera individual, per parelles o per grups cooperatius amb una estructura com hem treballat anteriorment 1-2-4.

Al final de la sessió fem la lectura dels relats que hem fet sobre el FUTUR.

PROPOSTA 3 DE DESPRÉS DE LA LECTURA. RECOMANEM EL LLIBRE A...

Els nens i les nenes han fet una lectura aprofundida del llibre. És el moment de pensar què els ha semblat la història, si els ha agradat el caràcter de la protagonista, si s'ho han passat bé llegint, si han patit, si han trobat versemblant el que hi passa... Un cop han fetes totes aquestes reflexions, poden pensar a qui li podrien recomanar i per què...

Poden seguir aquests passos:

1. Reflexionar individualment sobre el llibre.
2. Pensar en un company/a, amic/ga, germà/na, cosí, veí/na... a qui li pugui agradar el llibre i concretar per quin motiu pensen que li agradarà.
3. Fan una recomanació personal del llibre. La poden escriure. Ha de ser breu!
4. Poden seguir el guió següent:
 - Salutació.
 - Explicar què has fet a l'escola.
 - Recomanar el llibre.
 - Dir per què li recomanes.

- Acomiadar-te.

Per exemple:

Hola Irene,

Aquests dies a l'escola hem estat llegint un llibre del William Steig, Irene la valenta. A mi m'ha agradat molt i em va fer molta gràcia que la protagonista es digui com tu. Per aquest motiu, quan ens van dir que penséssim en algú per recomanar-lo, de seguida vaig pensar en tu. No només perquè et dius com la protagonista, sinó perquè t'hi assembles, ets decidida i tossuda com ella, quan vols fer una cosa no hi ha res que t'aturi. I és clar, ets valenta. No et fan por les coses que a mi em fan pànic.

Si te'l llegeixes, m'ho dius, i en podem parlar. Ja m'ho diràs...

Una abraçada,

La teva cosina

PROPOSTA 4 de després de la lectura. PREPAREM LA LECTURA EN VEU ALTA

En iniciar les propostes d'aquest dossier us hem comentat que l'objectiu era poder oferir al final de la lectura un recital, un vídeo, un muntatge..., en què la lectura en veu alta de l'alumnat fos la protagonista. Ara és el moment de poder mostrar la feina feta durant tot el procés lector.

Per realitzar aquesta activitat us proposem:

- Planificar o escollir com farem la lectura en veu alta: un recital, una lectura dramatitzada, un muntatge amb un vídeo tipus [STOP MOTION](#) o [plotagon education](#)⁹
- Fer el repartiment de tasques per preparar la lectura:
 - Lectors i el tros del text que llegirà cadascú, tenint en compte els personatges i el narrador/a.
 - Control tècnic: micros, càmera...
 - Muntatge dels decorats o escenografia... cal que tot l'alumnat s'impliqui d'una manera o altra en les diferents tasques que cal fer.
- Recollir tots els ninots... que hem fet durant la lectura.

⁹ Consultes: 21/07/22

- Posar en pràctica el decàleg de lectura en veu i totes les propostes recollides a Lectura en veu alta I, II i III.

És important poder fer assajos abans de la realització definitiva.

- Fer difusió de l'acte pels diferents mitjans de què disposa l'escola: cartells, espai virtual...
- Realitzar l'acció prevista, el dia i hora escollits.
- Valorar l'acció realització amb l'alumnat, podem utilitzar alguns dels recursos que trobareu en el següent enllaç: <https://www.lecturaenveualta.cat/divulgacio-i-recursos/>

Gaudiu de l'experiència!!!

8. QUADRE DE CONTINGUTS

A la taula següent s'indica quins continguts es treballen a cada activitat proposada en aquest dossier:

Contingut	Activitat
Creació d'expectatives sobre l'obra.	Propostes d'abans de llegir
Coneixement de les persones relacionades amb el llibre: l'autor, la il·lustrador i l'editorial.	Proposta 3 d'abans de llegir
Interès i curiositat per mirar i llegir llibres.	Proposta 1 d'abans de llegir
Inferències i hipòtesis a partir de la lectura del títol.	Proposta 1 d'abans de llegir Proposta 2 d'abans de llegir
Activació de coneixements previs	Guia de lectura capítol a capítol de l'inici, el nus i el desenllaç
Inferències i hipòtesis a partir de l'observació d'il·lustracions.	Guia de lectura capítol a capítol de l'inici, el nus i el desenllaç
Observació de les il·lustracions per extraure'n les característiques i copsar la funció que tenen en l'obra	Guia de lectura capítol a capítol de l'inici, el nus i el desenllaç Proposta 4 de després de llegir
Treball de lèxic	Guia de lectura capítol a capítol de l'inici, el nus i el desenllaç Proposta 1 de durant la lectura
Elaboració de connexions personals amb els sentiments i les vivències dels protagonistes de l'obra.	Guia de lectura capítol a capítol de l'inici, el nus i el desenllaç

Aplicació d'estratègies de lectura: recapitulació, visualització, fer i comprovar hipòtesis, fer inferències, reorganitzar la informació...	Guia de lectura capítol a capítol de l'inici, el nus i el desenllaç Proposta 2 de l'inici Proposta 2 del nus Proposta 1 del desenllaç Proposta 1 de després de llegir
Anàlisi dels personatges principals i secundaris	Guia de lectura capítol a capítol de l'inici, el nus i el desenllaç Proposta 4 d'abans de llegir Proposta 1 de l'inici Proposta 4 del nus Proposta 2 del desenllaç
Anàlisi de l'espai on transcorre la història	Proposta 3 del nus
El pas del temps	Guia de lectura capítol a capítol de l'inici, el nus i el desenllaç
Estructura narrativa	Guia de lectura capítol a capítol de l'inici, el nus i el desenllaç
Identificació d'elements simbòlics o màgics	Guia de lectura capítol a capítol de l'inici, el nus i el desenllaç Proposta 5 del nus
Nivells de comprensió: literal, inferencial i profunda	Guia de lectura capítol a capítol de l'inici, el nus i el desenllaç
Producció de textos escrits col·lectius i/o individuals utilitzant les TAC si es considera oportú (descripcions, continuïtat de la trama...)	Proposta 1 de l'inici Proposta 1 del nus Proposta 4 del nus Proposta 2 del desenllaç Proposta 2 de després de llegir
Recomanació del llibre	Proposta 3 de després de llegir
Preparació i gaudi de la lectura en veu alta	Guia de lectura capítol a capítol de l'inici, el nus i el desenllaç Proposta 3 de l'inici Proposta 6 del nus Proposta 3 del desenllaç Proposta 3 de després de llegir
Participació en una conversa respectant les opinions dels altres	Totes les propostes
Educació en valors	Guia de lectura capítol a capítol de l'inici, el nus i el desenllaç

Identificació de sentiments i emocions	Guia de lectura capítol a capítol de l'inici, el nus i el desenllaç Proposta 1 del desenllaç

9. BIBLIOGRAFIA

Departament d'ensenyament. *El gust per llegir a educació infantil i a educació primària*. Departament d'Ensenyament, 2a edició actualitzada: abril de 2016. <http://hdl.handle.net/20.500.12694/2854> [Consulta: 21.07.2022].

Departament d'ensenyament. *El temps de lectura a primària*. Departament d'Ensenyament, 2014. <http://hdl.handle.net/20.500.12694/2824> [Consulta:21.07.2022].

Departament d'ensenyament. *La lectura en un centre educatiu*. Departament d'Ensenyament, 2013. <http://hdl.handle.net/20.500.12694/222> [Consulta: 21.07.2022].

Departament d'ensenyament. *La fluïdesa lectora*. Departament d'Ensenyament, 2016. <http://hdl.handle.net/20.500.12694/2828> [Consulta 21/07/22]

Departament d'ensenyament. *La lectura guiada. Una proposta didàctica per treballar el procés lector a CM i CS*, Departament d'Ensenyament, gener de 2015. <http://hdl.handle.net/20.500.12694/2826> [Consulta: 21.07.2022].

Departament d'ensenyament. *Parlem de llibres. La tertúlia literària*. Departament d'Ensenyament, 2013. <http://hdl.handle.net/20.500.12694/2852> [Consulta: 21.07.2022].

Departament d'ensenyament. *Presentació i recomanació de llibres: una activitat per al foment de la lectura autònoma*. Departament d'Ensenyament: octubre 2013. <http://hdl.handle.net/20.500.12694/2851> [Consulta: 21.07.2022].

DUTHIE, Ellen. Conferència: "*Cantos al riesgo i al misterio: La obra para niños de William Steig*". <https://loleemosasi.blogspot.com/2018/07/cantos-al-riesgo-y-al-misterio-la-obra.html> [Consulta: 21.07.2022].